

Posudek

diplomové práce *Magdaleny Kroupové*
Lexikální turkizmy v polštině a slovenštině
(FF UK Praha 2010)

Diplomantka Magdalena Kroupová si k vypracování vybrala velmi zajímavé téma, které se dosud nedočkalo příliš mnoha vědeckých zpracování, a to ani v polské ani ve slovenské jazykovědě. Je to dáno jak specifícností zvolené problematiky, tak také obtížností spojenou s jejím zpracováním. Práce navazuje na dřívější autorčiny odborné zájmy – její část věnovaná polskému jazyku byla zpracována v rámci postupové práce.

Práce se skládá z úvodu, závěru a šesti kapitol, z nichž prvních pět má charakter teoretický a poslední prezentuje analýzy samostatně vypracované autorkou. K práci je připojena také bibliografie, seznam použitých zkratek a v podobě přílohy podrobný seznam analyzovaných turkizmů.

V teoretické části práce autorka prezentuje aktuální stav vědeckého výzkumu na zpracovávané téma. Najdeme tu informace týkající se způsobu shromažďování materiálu, jenž byl podroben analýze, stejně jako jeho zdrojů. Součástí této části práce jsou také pokusy o uspořádání jednotlivých pojmů, zejména klíčového pojmu „turkizmus“. Vedle jazykových faktů sem diplomantka zařazuje i stručnou informaci o mimojazykových kontaktech turecko-polských a turecko-slovenských. Analytická část práce představuje část nejrozsáhlejší. Shromážděný materiál je prezentován za pomoci čtrnácti vybraných kategorií, a to dle významu analyzovaných výrazů. Patří k nim mimo jiné: názvy osob, zbraní, hudebních nástrojů, rostlin, zvířat, oblečení či komunikačních prostředků. Protože většinu materiálu, který autorka shromáždila, tvoří substantiva, objevují se v poslední kapitole analytické části práce turkizmy reprezentující jiné slovní druhy. Celkem diplomantka analyzuje

350 slovenských a 430 polských lexikálních jednotek. Všechny byly vybrány na základě analýzy vybraných polských a slovenských slovníků, jak obecných, tak specializovaných.

Práce diplomantky Magdaleny Kroupové je příkladem konsekventní a svědomité realizace tématu vybraného k analýze. Teorie, k nimž odkazuje, jsou dovedně využité a doložené konkrétním jazykovým materiálem. Při výběru zpracování zvoleného tématu na sebe autorka vzala velmi zajímavý, ale obtížný a náročný úkol práce se slovníky. Práce tohoto druhu vyžaduje důslednost, detailnost a zvláštní svědomitost. V souvislosti s tím bych ráda upozornila na několik věcí. První z nich jsou zdroje definic, na něž se autorka odvolává a které se objevují v teoretické části práce. Lze se domnívat, že ne všechny z nich jsou skutečně autorčiny, což ostatně na této úrovni odborné práce nelze považovat za výtku. Bylo by však dobře, kdyby se jména jejich autorů objevila alespoň v poznámkovém aparátu. Autorce v tomto ohledu místy schází důslednost. Nedůsledně se v práci objevují rovněž zdroje uváděných definic významů zkoumaných slov. Stává se, že schází slovenský ekvivalent, na některých místech se projevuje autorčina nedůslednost ve využití polštiny či slovenštiny – viz například vysvětlení významů polských frazeologismů slovensky (s. 34) či polsky (s. 97). V případě slovní zásoby, jíž věnuje autorka více pozornosti, by někdy byla na místě větší svědomitost. Zdá se mi, že mnohem lepším zdrojem pro popis a vysvětlení významů frazeologismů by byl spíše velký frazeologický slovník než slovník obecný – viz poznámka 39. Tutéž připomínku lze vztáhnout také na názvy rostlin, jež se v práci často objevují – i zde se zdá být lepším zdrojem specializovaný slovník. Ne vždy jsou uváděny plné významy prezentovaných slov – viz například *tabun* (s. 27, pouze dva polské významy). Mé pochybnosti vzbuzuje i slovenský překlad polského kvalifikátoru *lekceważący* – viz poznámka 137.

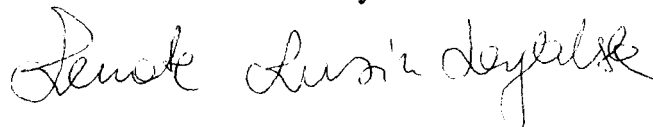
Vezmeme-li v úvahu, že autorka je polonistka, což ostatně mělo velmi pravděpodobně vliv na zvolení daného tématu, dalo by se očekávat, že v

některých místech využije autorka své polonistické znalosti ve větší míře. Například u slovenského frazeologismu *hovoriť/rozprávať po tatarsky* (s. 32) by se mohlo objevit polské *siedzieć jak na tureckim kazaniu*. Analogicky analýzu slovenského *ísť na koberec/kobereček* (s. 86) by bylo možné obohatit polským *ić na dywanik*. Při čtení práce člověka často napadne otázka po roli polské literatury (například díla A. Mickiewicze nebo H. Sienkiewicze) v procesu šíření slovní zásoby, kterou autorka zpracovává. Tento fakt ovlivnil životnost řady slov z předkládané práce v polské slovní zásobě. Doplnit by se dala také polská literatura týkající se zpracovávaného tématu, jež představuje menší část uváděné bibliografie. Kromě klasických prací prof. Stachowského by se v ní mohly objevit například práce prof. Siemieniec-Gołaś nebo texty ze specializovaných časopisů (*Przegląd Orientalistyczny*, *Folia Orientalia*, *Studia Turcologica Cracoviensia*). V případě, že by se autorka rozhodla předkládaný materiál publikovat, bylo by vhodné opravit rovněž všechny překlepy, které se objevují v polských názvech, výrazech či jménech. Šlo by se rovněž zamyslet nad přepracováním teoretické části práce například v jeden větší celek.

Všechny výše uvedené poznámky mají povětšinou charakter doplnění a nikterak nesnižují hodnotu práce.

S vědomím všech zmíněných postřehů potvrzuji, že práce Magdaleny Kroupové splňuje kritéria určená pro vypracování diplomové práce. Hodnotím ji více než velmi dobře a doporučuji k obhajobě.

dr Renata Rusin Dybalska

V Praze 30.8.2010